

A ma vegyészei, amikor számítógépükön a Beilstein-adatbázisban keresnek egy INO vegyületet vagy szintézisutat, feltétlenül kell, hogy – ha egy pillanatra is – gondoljanak Parlagh Gyulára, aki nagyon sokat tett azért, hogy ez a tudásbázis ennyire hasznos és használható legyen.

Ezen túlmenően, szinte 2020-ban bekövetkező haláláig, mint

nyugalmazott docens oktatta a jövőre hallgatókat a Vegyészmérnöki Kar legnehezebbnek tartott tanszékén. A sok munka mellett ideje szeretni közelében dolgozó feleségét (Huszár Klárát) és három tehetséges gyermekét (Ágneszt, Gábort és Mártont), akik büszkéek lehetnek rá.

Tömpe Péter

Emlékmorzsák Kajtár Márton barátommal közös bonni tanulmányutunkról

Tízéves vesztegárt követően (diplomaszerzésem után, politikai okokból, éveken át nem kaptam kiutazási engedélyt), 1970-ben hozzájárultak, hogy elfogadjam Heinrich Wamhoff professzor akkor már többször megismételt vendégkutatói meghívását a Friedrich Wilhelms Egyetem Kémiai „Kekülé” Intézetébe. Vendéglátóm szállást – albérleti szobát – is foglalt számomra. Odaérkezésemkor derült ki, hogy ugyanabban a lakásban bérelt szobát Kajtár Marci barátom is, aki Günther Schnatzke vendégeként, mint Humboldt-ösztöndíjas, tartózkodott Bonnban. Schnatzke szintén a Kekülé Intézet oktatója volt. Így addigi laza kapcsolatunk Marcival (1960 és 1965 között mindketten az ELTE Szerves Kémiai tanszékén dolgoztunk, ő akkor tanársegédként, én pedig, mint a Gyógyszerkutató Intézet tudományos munkatársa, vendégkutatóként), bonni tartózkodásom közös albérletben töltött két hónapjában szoros barátsággá mélyült.

Napi időbeosztásunk jelentősen eltért: míg én a szokványos 8–18 órás intervallumban dolgoztam (néha az esti órákban meghosszabbítva, hogy a napközben foglalt műszerhez hozzáférve méréseket végezhessek a 90 MHz-es NMR-spektrométerrel), Marci déltájt kezdte a napot, és Spézivel (Schnatzke beceneve) aztán hajnalig dolgoztak. Háziasszonyunk, Mutti Kalthoff (idős hadiöveg, aki lakásának szobáit kiadva tartotta fenn magát) az ajtón dörömbölve jelezte Marcinak, hogy ideje fölkelni. Egyébként is gyermekeiként kezelte albérelőit: Muttinak kellett szólítanunk és anyailag gondoskodott rólunk. Marcival következetesen fölcserélte a nevünket: őt Herr Szohhardnak szólította, én voltam Herr Kojtar.

Hétköznapi ritkán találkoztunk, rendszeresen csak hajnaltajt. Akkor én már javában aludtam, de az albérelőtársak éjjel 1 és 2 óra között érkeztek haza, méghozzá óriási robajjal. A szobáink ugyanis az emeleten voltak, ahová ósdi, tán több évszázados tölgyfa lépcső vezetett, és amikor valaki ezen felment, minden lépcsőfok kisebb menydörgésre emlékeztető hangon tiltakozott a terhelés ellen. Nemcsak Marci volt késői érkező, de a két további albérelő is hajnali hazajáró volt. Egyikük, bizonyos professzor Vupelius közgazdaságot oktatott Kölnben, és csak éjfél után érkezett haza (akkor még nem volt metró-összeköttetés Bonn és Köln között). A másik albérelő, Herr Dahlmeyer a bonni színház epizodistája, akkoriban éppen az egyik gyilkost alakította a III. Richárdban, és ez okból nem borotválkozhatott: a gyilkosok tudvalevően borostásak! Az előadások befejeztével a színésztársaság a közeli sörözőben vezette le az előadás feszültségét, s mire ez sikerült, már virradt! Dahlmeyer úr aztán a lépcsődörgést vidám nótázással tetézte.

A hazaérkezést kedélyes együttlétet követte a közös konyhában. A Mutti alig várta a társaság megérkezését és „Pfannenkuchen”-

nel vendégelt minket (addigra én is kényszerűen csatlakoztam az ébren lévőkhöz, mert aludni úgysem lehetett). A sütemény engem leginkább pozdorjára emlékeztetett: rendkívül ízetlen és csontszáraz volt, ha túl hevesen beleharaptunk, a fogaink épségét veszélyeztette. Érthetően le kellett öblíteni a torkunkon akadt csemegét. Erre a célra szolgált Marci bőséges, otthonról hozott szilvóriumkészlete, s ez aztán tovább emelte a vidám hangulatot. Így keveset alhattam, de annál jobban!

A hétfvégeket együtt töltöttük Marcival. Fáradhatatlanul gyarapította a modern művészetek terén ugyancsak hiányos műveltségem. Kiállításokra, könyvtárba, múzeumokba és moziba cipel. Két eset különösen élénken maradt meg emlékezetemben. Nem szeretem a filmművészetet, évtizedek óta nem voltam moziban és a tv-ben sem nézek filmeket. De Marci többször is elvonszolt a moziba. Egyik alkalommal egy művészfilmet láttunk, amiről azt mondta, hogy hihetetlenül mély filozófiai gondolatok tárháza és vizualizálása. A címére csak körülbelül emlékszem, valahogy így hangzott: „Zabriszki pont”. Bennem annyi maradt meg belőle, hogy minduntalan pucér emberek hengerednek egy homokdomb oldalában. Marci szelíd türelemmel viselte szarkasztikus kritikám, és próbálta megvilágítani számomra a film nagyszerűségét.

A másik emlékezetes eset egy „Public Expo” meglátogatása volt. Egy nagy teremben különböző méretű és alakú képekterek függtek a falon, és felületük színes gyurmákra emlékeztető anyaggal volt borítva. Őt márkáért bárki kiélhette itt művészi hajlamait. Aki lefizette a belépőt, kiválaszthatott egy keretet, és azt tehette vele, amit akart: festhetett a gyurmára, alakíthatta – így domborzatot hozhatott létre benyomkodva vagy kihúzva a gyurma egy részét. A legkedveltebb művészi alkotásmód azon-

